Hoofdstuk 7 - Periodieke functies

Voorkennis: Goniometrische verhoudingen

bladzijde 192

V-1a Overeenkomstige hoeken zijn gelijk.

b $\frac{7}{4} = 1,75$

c $PR = 1,75 \times AC = 1,75 \times 3 = 5,25$

$QR = 1,75 \times BC = 1,75 \times 2 = 3,50$

V-2a In deze driehoeken is $\angle A = \angle C$ en ook zijn de hoeken bij U en V gelijk.

b $CR = \frac{1}{2} \times AQ = \frac{1}{2} \times 8 = 4$

$PU = \frac{6}{8} \times QV = \frac{3}{4} \times 4 = 3$

c $AU = \sqrt{6^2 + 3^2} = \sqrt{45} = 3\sqrt{5}$

$AV = \sqrt{8^2 + 4^2} = \sqrt{80} = 4\sqrt{5}$

$UV = AV - AU = \sqrt{80} - \sqrt{45} = 4\sqrt{5} - 3\sqrt{5} = \sqrt{5}$

$CV = \sqrt{2^2 + 4^2} = \sqrt{20} = 2\sqrt{5}$

V-3a $\frac{QV}{AQ} = \frac{1}{2}$; tangens

b Met de rekenmachine: $\angle BAC = \tan^{-1} \frac{1}{2} \approx 27^\circ$

bladzijde 193

V-4a $\sin \angle A = \frac{BC}{AC}$

$\frac{BC}{4} = \sin 40^\circ$

$BC = 4 \sin 40^\circ \approx 2,57$

$\cos 40^\circ = \frac{AB}{AC}$

$AB = 4 \cos 40^\circ \approx 3,06$

b $\tan 36^\circ = \frac{AB}{BC}$

$BC = \frac{7}{\tan 36^\circ} \approx 9,63$

$\frac{AB}{AC} = \sin 36^\circ$

$AC = \frac{7}{\sin 36^\circ} \approx 11,91$

c $\tan 50^\circ = \frac{12}{AB}$

$AB = \frac{12}{\tan 50^\circ} \approx 10,07$

$\sin 50^\circ = \frac{12}{AC}$

$AC = \frac{12}{\sin 50^\circ} \approx 15,66$

V-5a $\cos \angle C = \dfrac{BC}{AC}$

$\dfrac{BC}{6} = \cos 38^\circ$

$BC = 6\cos 38^\circ \approx 4,728$

$CD = \sqrt{2^2 + BC^2} \approx 5,13$

b $\tan \angle D = \dfrac{BC}{BD}$

$\tan \angle D \approx \dfrac{4,728}{5,13} \Rightarrow \angle D \approx 43^\circ$

c $\sin 38^\circ = \dfrac{AB}{6}$

$AB = 6\sin 38^\circ \approx 3,69$

Oppervlakte $\approx \dfrac{5,96}{2} \times 4,728 \approx 13,5$

V-6a $AB = BC$ dus geldt $AB^2 + AB^2 = 2^2$

$2AB^2 = 4$

$AB^2 = 2$

$AB = \sqrt{2}$

b $\sin 45^\circ = \sin \angle A = \dfrac{BC}{AC} = \dfrac{\sqrt{2}}{2} = \frac{1}{2}\sqrt{2}$

$\cos 45^\circ = \cos \angle A = \dfrac{AB}{AC} = \dfrac{\sqrt{2}}{2} = \frac{1}{2}\sqrt{2}$

$\tan 45^\circ = \tan \angle A = \dfrac{BC}{AB} = \dfrac{\sqrt{2}}{\sqrt{2}} = 1$

c $PS = \frac{1}{2}PQ = \frac{1}{2} \times 2 = 1$

$RS = \sqrt{PR^2 - PS^2} = \sqrt{4-1} = \sqrt{3}$

d $\sin 60^\circ = \dfrac{RS}{PR} = \dfrac{\sqrt{3}}{2} = \frac{1}{2}\sqrt{3}$

$\cos 60^\circ = \dfrac{PS}{PR} = \frac{1}{2}$

$\tan 60^\circ = \dfrac{SR}{PS} = \dfrac{\sqrt{3}}{1} = \sqrt{3}$

e $\sin 30^\circ = \dfrac{PS}{PR} = \frac{1}{2}$

$\cos 30^\circ = \dfrac{RS}{PR} = \dfrac{\sqrt{3}}{2} = \frac{1}{2}\sqrt{3}$

$\tan 30^\circ = \dfrac{PS}{RS} = \dfrac{1}{\sqrt{3}} = \frac{1}{3}\sqrt{3}$

f

α graden	sin α	cos α	tan α
0	0	1	0
30	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}\sqrt{3}$	$\frac{1}{3}\sqrt{3}$
45	$\frac{1}{2}\sqrt{2}$	$\frac{1}{2}\sqrt{2}$	1
60	$\frac{1}{2}\sqrt{3}$	$\frac{1}{2}$	$\sqrt{3}$
90	1	0	bestaat niet

7.1 Periodieke beweging

bladzijde 194

1a 2 seconden per zijde dus is de periode 8 seconden

b De snelheid van de stip is constant en de zijden zijn rechte lijnstukken

c

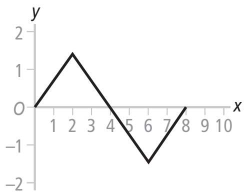

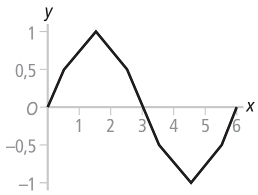

2a De omtrek is 2π dus is de periode 2π seconden

b $\frac{1}{4}\cdot 180^\circ = 45^\circ$; $1\frac{1}{6}\cdot 180^\circ = 210^\circ$

c $\frac{120}{180}\cdot \pi = \frac{2}{3}\pi$ seconden

bladzijde 195

3a $\frac{90}{180}\pi = \frac{1}{2}\pi$

b

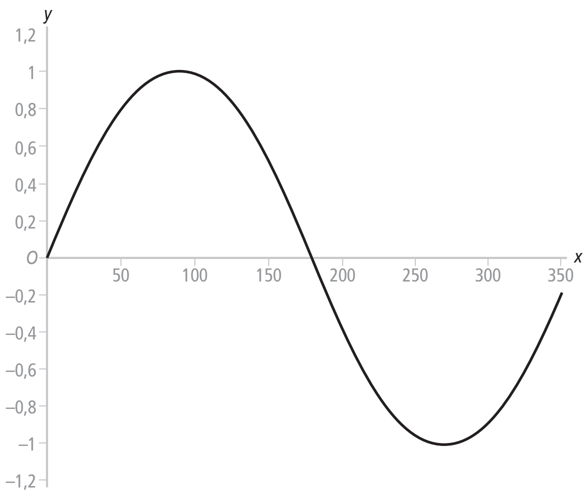

Neem X van 0 tot 720 en Y van –2 tot 2

c Neem X van 0 tot 4π en Y van –2 tot 2

4

graden	0	30	45	$\frac{180}{\pi} \approx 57{,}3$	60	90	180
radialen exact	0	$\frac{1}{6}\pi$	$\frac{1}{4}\pi$	1	$\frac{1}{3}\pi$	$\frac{1}{2}\pi$	
radialen benaderd	0	0,52	0,78	1,00	1,05	1,57	3,14

5

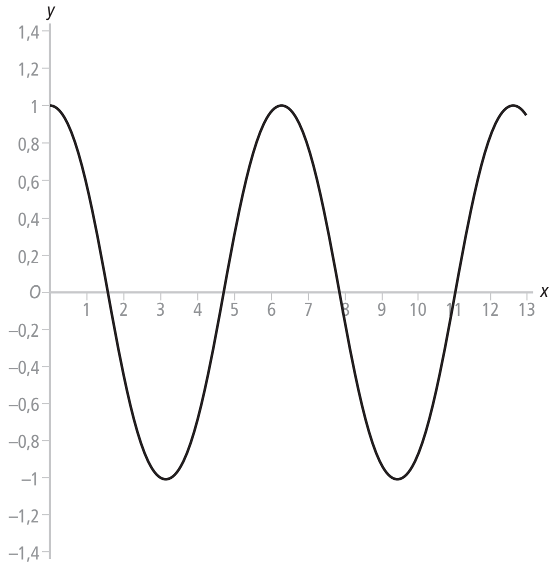

$y = \cos x$ is op tijdstip x de afstand van de stip tot de verticale as.

7.2 Eigenschappen van sinusoïden

bladzijde 196

6a 15.30 uur + 12.20 uur = 3.50 uur de volgende dag

b Steeds 5 kwartier voor en na de hoogste stand. Dus om 16.45 uur.

7a Dalend tot het laagste punt $(\pi, -1)$ en daarna stijgend tot het punt $(2\pi, 1)$.

b $x = 0$; $x = \pm\ \pi$; $x = \pm\ 2\ \pi$;... enz

c $(\pm\frac{1}{2}\pi, 0)$; $(\pm 1\frac{1}{2}\pi, 0)$; $(\pm 2\frac{1}{2}\pi, 0)$; .....

bladzijde 197

8a

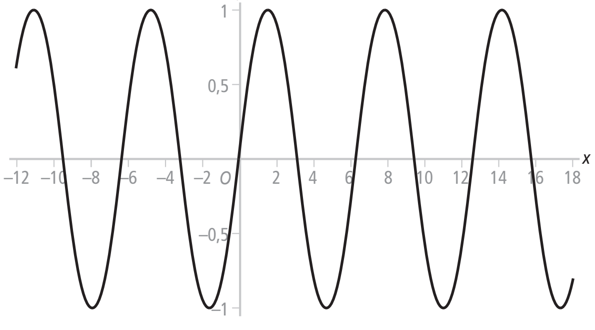

10 snijpunten

b Naast $(\frac{1}{6}\pi, \frac{1}{2})$ zijn de snijpunten $(2\frac{1}{6}\pi, \frac{1}{2})$; $(4\frac{1}{6}\pi, \frac{1}{2})$; $(-1\frac{5}{6}\pi, \frac{1}{2})$; $(-3\frac{1}{6}\pi, \frac{1}{2})$; $(\frac{5}{6}\pi, \frac{1}{2})$; $(2\frac{5}{6}\pi, \frac{1}{2})$; $(4\frac{5}{6}\pi, \frac{1}{2})$ $(-1\frac{1}{6}\pi, \frac{1}{2})$ en $(-3\frac{5}{6}\pi, \frac{1}{2})$

9

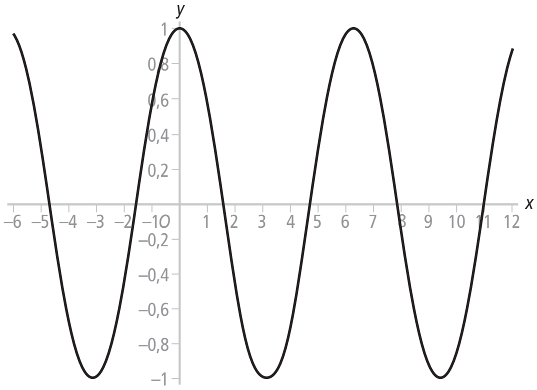

Nulpunten: $-\frac{1}{2}\pi$; $\frac{1}{2}\pi$; $-1\frac{1}{2}\pi$; $1\frac{1}{2}\pi$; $2\frac{1}{2}\pi$ en $3\frac{1}{2}\pi$

Toppen: $(-2\pi, 1)$; $(0, 1)$; $(2\pi, 1)$; $(4\pi, 1)$; $(-\pi, -1)$; $(\pi, -1)$; $(3\pi, -1)$

10a

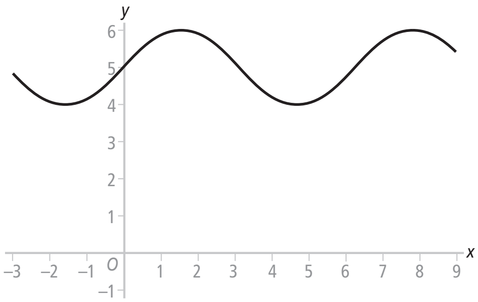

b $(-1\frac{1}{2}\pi, 4)$; $(\frac{1}{2}\pi, 6)$; $(1\frac{1}{2}\pi, 4)$; $(2\frac{1}{2}\pi, 6)$

c $-\pi$, 0, π, 2π, 3π

11

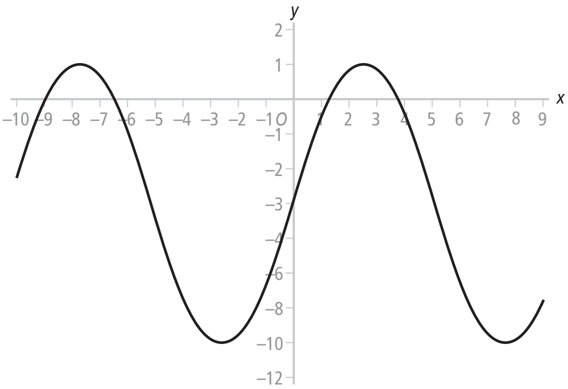

Teken eerst de lijn $y = -3$ op $[-10, 10]$

Zet stippen op het begin, midden en einde van een periode, hier gaat de grafiek door de evenwichtsstand.

Op een kwart van een periode is de grafiek maximaal 1 $(= -3 + 4)$.

Op driekwart van een periode is de grafiek minimaal -7 $(= -3 - 4)$.

12 $Q(3, 2)$ en $R(5, -2)$

13a Nee, je weet de periode niet.

b Vanwege het amplitude is (8, 5) een top, maar dan nóg zijn er meerdere mogelijkheden.

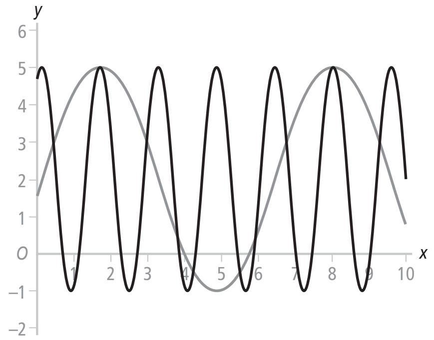

14 De grafiek is puntsymmetrisch in (6, 0) dus ligt ook (7, –3) op de grafiek. Met symmetrie in de lijn $x = 9$ volgt dat ook (11, –3) op de grafiek ligt.
Dus vormen $x = 7$ en $x = 11$ de oplossing van $g(x) = -3$

7.3 Vergelijkingen oplossen

bladzijde 198

15a

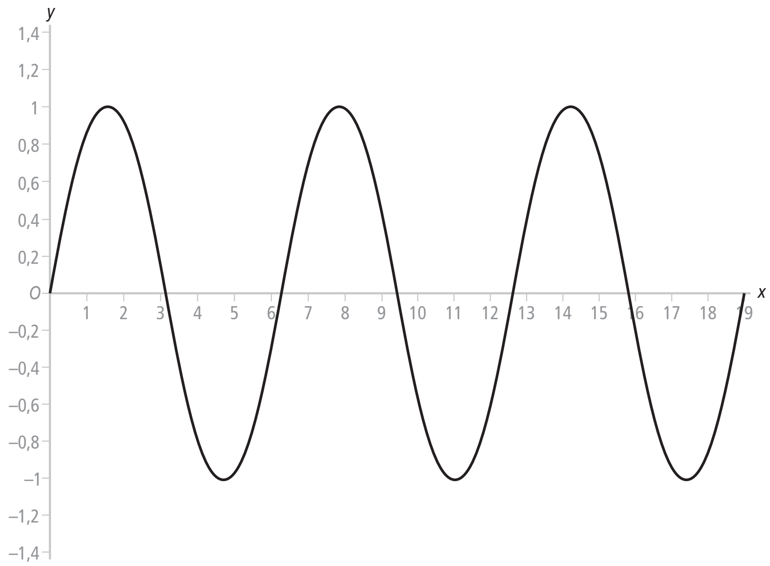

3 perioden

b Met calc-intersect: $x \approx 0,927$ en $x \approx 2,214$

c 6 keer

d $x \approx 0,927$ en $x \approx 2,214$
$x \approx 0,927 + 2\pi \approx 7,210$ en $x \approx 2,214 + 2\pi \approx 8,497$
$x \approx 0,927 + 4\pi \approx 13,493$ en $x \approx 2,214 + 4\pi \approx 14,780$

16a Plot $Y1 = \sin x$ en $Y2 = -0.9$ op $[0, 6\pi]$
Oplossingen: $x \approx 4,261$; $x \approx 5,163$; $x \approx 10,544$; $x \approx 11,446$; $x \approx 16,827$; $x \approx 17,729$

b Plot $Y1 = \sin x$ en $Y2 = 1$ op $[0, 4\pi]$
Oplossingen: $x = \frac{1}{2}\pi \approx 1,571$; $x = 2\frac{1}{2}\pi \approx 7,854$

c Plot $Y1 = \sin x$ en $Y2 = 0.6$ op $[-\pi, \pi]$
Oplossingen: $x \approx 0,644$; $x \approx 2,498$

d $Y1 = \cos x$ en $Y2 = 0.3$ op $[4\pi, 7\pi]$
Oplossingen: $x \approx 13,832$; $x \approx 17,583$; $x \approx 20,116$

e Plot $Y1 = \sin x$ en $Y2 = 0.5$ op $[8\pi, 9\pi]$
Oplossingen: $x = 8\frac{1}{6}\pi \approx 25,656$; $x = 8\frac{5}{6}\pi \approx 27,751$

17a $(-18, 0)$; $(-6, 0)$; $(6, 0)$; $(18, 0)$; $(30, 0)$; $(42, 0)$

b Puntsymmetrie in $P(6, 0)$
Omdat $(2, 5)$ en $(10, -5)$ puntsymmetrisch zijn in P is $f(10) = -f(2) = -5$

c Met symmetrie in $x = 6$ en $f(10) = -5$ vind je:
$(10, -5)$, $(34, -5)$, $(14, -5)$, $(38, -5)$, $(-14, -5)$ en $(-10, -5)$

bladzijde 199

18a

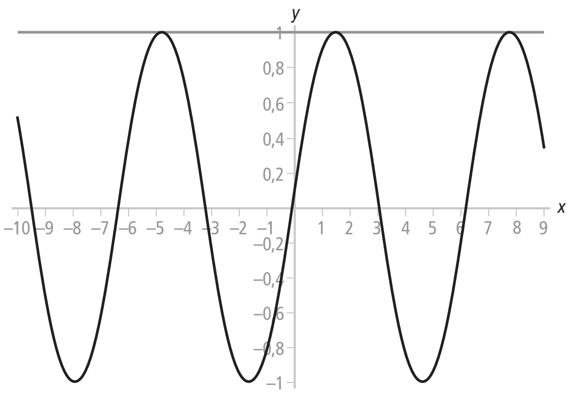

b De rekenmachine berekent een snijpunt door een bepaald rekenproces steeds te herhalen. Dit proces stopt als een bepaalde nauwkeurigheid (bijvoorbeeld 6 decimalen) is bereikt.

c $\sin x = 1$: $x = \frac{1}{2}\pi$; $x = 2\frac{1}{2}\pi$; $x = -1\frac{1}{2}\pi$

$\sin x = -1$: $x = 1\frac{1}{2}\pi$; $x = -2\frac{1}{2}\pi$; $x = -\frac{1}{2}\pi$

19a $\sin 30^\circ = \sin \angle BAD = \dfrac{BD}{AB} = \dfrac{\frac{1}{2}}{1} = \frac{1}{2}$

b $30^\circ = \frac{1}{6}\pi$ rad
Met symmetrie en periode krijg je de exacte oplossingen:
$x = \frac{1}{6}\pi$; $x = \frac{5}{6}\pi$; $x = 2\frac{1}{6}\pi$; $x = 2\frac{5}{6}\pi$

20a

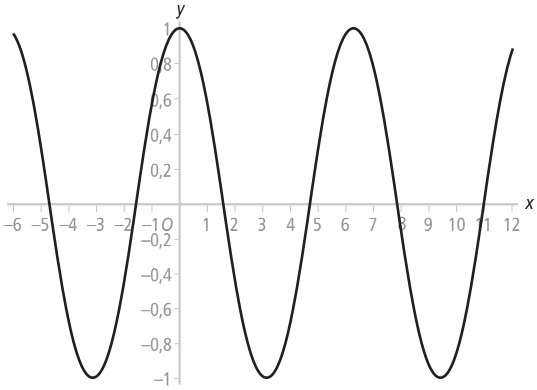

b -

c $x=-1\frac{2}{3}\pi$; $x=-\frac{1}{3}\pi$; $x=\frac{1}{3}\pi$; $x=1\frac{2}{3}\pi$; $x=2\frac{1}{3}\pi$; $x=3\frac{2}{3}\pi$

d $\cos\frac{1}{3}\pi=\cos 60^\circ=\cos\angle ABD=\dfrac{\frac{1}{2}}{1}=\frac{1}{2}$

21a $\langle 0,64;\ 2,50\rangle$

b $[0;\ 0,64]$ en $[2,50;\ \pi]$

22a Plot $Y1=\sin x$ en $Y2=0.9$ en bereken met calc-intersect de snijpunten. Aflezen geeft dan $\langle -5,16;\ -4,26\rangle$ en $\langle 1,12;\ 2,02\rangle$

b Plot $Y1=\cos x$ en $Y2=-0.3$ en bereken met calc-intersect de snijpunten. Aflezen geeft dan $\langle -4,41;\ -1,88\rangle$ en $\langle 1,88;\ 4,41\rangle$

c Plot $Y1=2\sin x$ en $Y2=1.2$ en bereken met calc-intersect de snijpunten. Aflezen geeft dan $[-2\pi;\ -5,64\rangle$ en $\langle -3,79;\ 0,64\rangle$ en $\langle 2,50;\ 2\pi]$

d Geen oplossingen want altijd geldt: $\sin x \geq -1$

7.4 Verschuiven en vervormen

bladzijde 200

23a

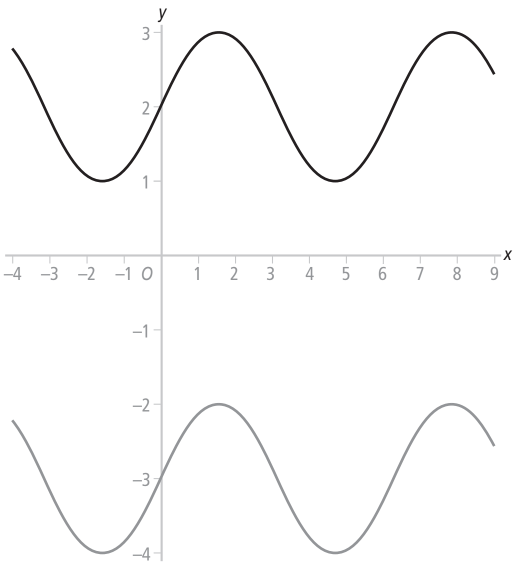

De grafiek van f ligt 2 hoger en de grafiek van g ligt 3 lager dan de grafiek van $y = \sin x$

b Bijvoorbeeld $y = 3 + \sin x$

24a

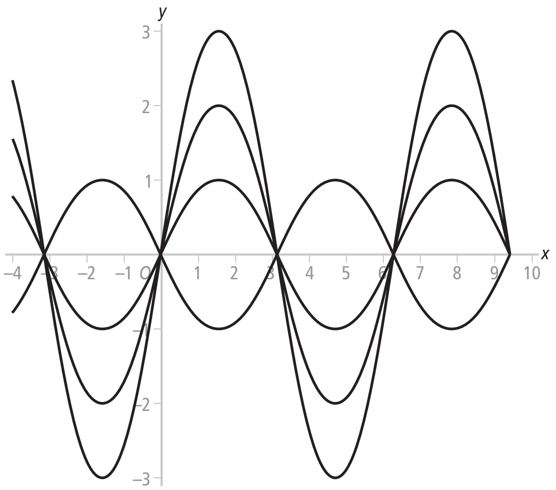

Amplitude

b Spiegelen in de horizontale as.

25a Bijvoorbeeld $f(x) = 5 + 6\sin x$

b Evenwichtsstand $y = -2$ en amplitude 2.

26a

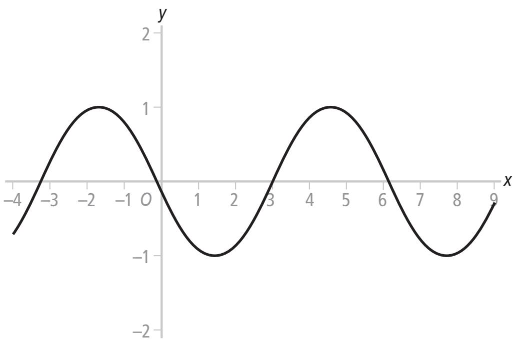

3 eenheden naar rechts verschoven

b (–2, 1) want 2 naar links

c

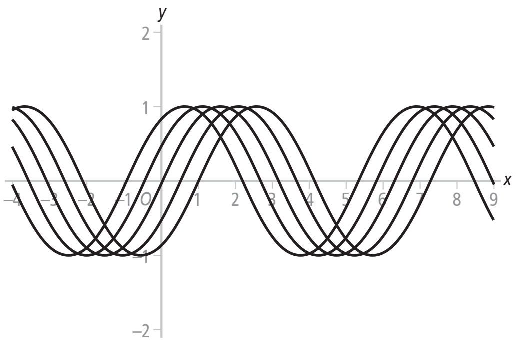

$c < 0$: grafiek c eenheden naar links

$c > 0$: grafiek c eenheden naar rechts

d $(c, 0)$

bladzijde 201

27a De periode verandert

b $0 < b < 1$: de periode wordt groter dan 2π

$b > 1$: de periode wordt kleiner dan 2π

c $\text{periode} = \dfrac{2\pi}{b}$

d

b	2	π	$\frac{2}{3}$	$\frac{1}{5}\pi$
periode	π	2	3π	10

28a

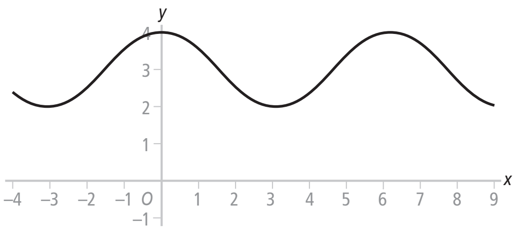

Verschuif de grafiek van $y = \cos x$ drie eenheden omhoog.

b

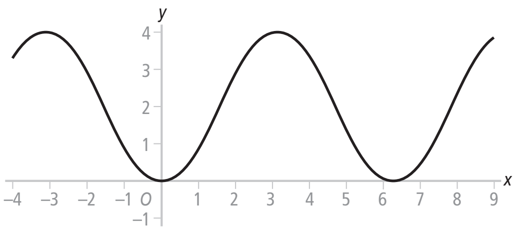

Vermenigvuldig de grafiek van $y = \cos x$ met 2 en spiegel in de x-as. Daarna moet het resultaat nog twee eenheden omhoog worden verschoven.

c

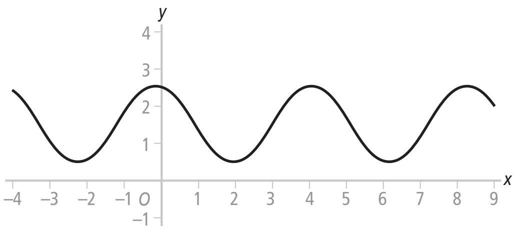

Uitgaande van de grafiek van $y = \sin x$ deel je alle afstanden tot de y-as door 1,5 zodat de periode $\dfrac{2\pi}{1{,}5} = 1\frac{1}{3}\pi$ wordt, vervolgens verschuif je het resultaat drie eenheden naar rechts, en tenslotte moet het nog 1,5 eenheden omhoog worden verschoven.

d

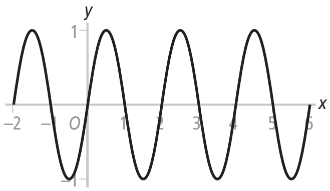

Uitgaande van de grafiek van $y = \sin x$ deel je alle afstanden tot de y-as door π waardoor de periode 2 wordt.

e

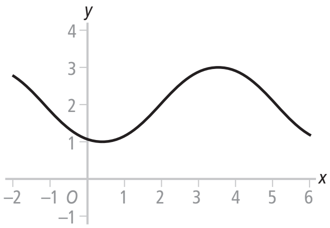

Verschuif de grafiek van $y = \sin x$ twee eenheden naar rechts en daarna 2 eenheden omhoog.

f

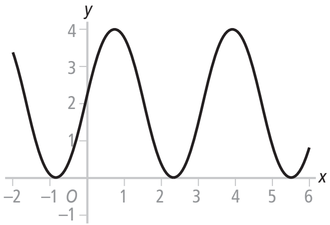

Uitgaande van de grafiek van $y = \sin x$ deel je alle afstanden tot de y-as door 2 zodat de periode π wordt, vervolgens vermenigvuldig je de afstanden tot de x-as met 2 en tenslotte schuif je het resultaat 2 omhoog.

29 $\frac{1}{2}\pi$ naar links; $2\frac{1}{2}\pi$ naar links; $1\frac{1}{2}\pi$ naar rechts; $3\frac{1}{2}\pi$ naar rechts

7.5 Algemene vorm van een sinusoïde

bladzijde 202

30a

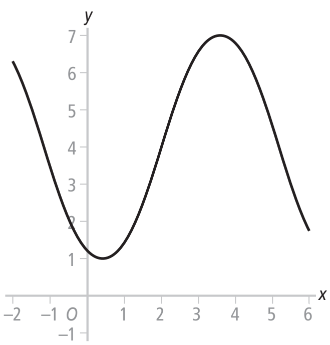

Amplitude 3; evenwichtsstand $y = 4$; periode 2π en beginpunt $(2, 4)$

b

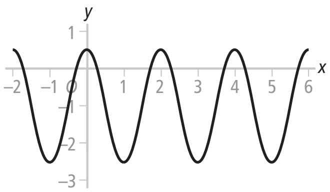

Amplitude $1\frac{1}{2}$; evenwichtsstand $y = -1$; periode $\frac{2}{3}\pi$ en beginpunt $(0, \frac{1}{2})$

bladzijde 203

31a Periode $\dfrac{2\pi}{2\pi} = 1$

b

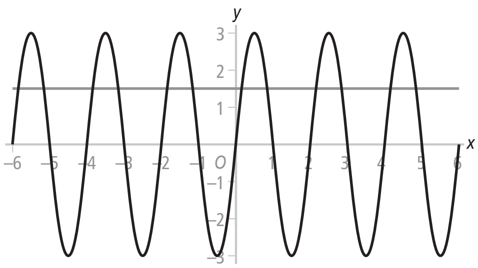

De nulpunten zijn :

$x = -3$; $x = 3$; $x = -2\frac{1}{2}$; $x = 2\frac{1}{2}$; $x = -2$; $x = 2$; $x = -1\frac{1}{2}$; $x = 1\frac{1}{2}$; $x = -1$; $x = 1$;
$x = -\frac{1}{2}$; $x = \frac{1}{2}$; $x = 0$

c Plot ook $Y2 = 2$ en bereken met calc-intersect de snijpunten op $[-3, 3]$
Aflezen van de ongelijkheid geeft dat de oplossing bestaat uit de intervallen:
$\langle -2{,}88;\ -2{,}62\rangle$ en $\langle -1{,}88\ ;\ -1{,}62\rangle$ en $\langle -0{,}88\ ;\ -0{,}62\rangle$ en
$\langle 0{,}12;\ 0{,}38\rangle$ en $\langle 1{,}12;\ 1{,}38\rangle$ en $\langle 2{,}12;\ 2{,}38\rangle$

32a $\dfrac{2\pi}{k} = 6\pi \Rightarrow k = \frac{1}{3}$

b Amplitude 2; de toppen vind je bij $\frac{1}{4}$ en $\frac{3}{4}$ periode vanaf een beginpunt.

Dus: $(1\frac{1}{2}\pi, 2)$; $(4\frac{1}{2}\pi, -2)$; $(7\frac{1}{2}\pi, 2)$ en $(10\frac{1}{2}\pi, -2)$

33a $\dfrac{2\pi}{0{,}5} = 4\pi \approx 12{,}566$ dus 12 uur en $0{,}566 \times 60 \approx 34$ minuten

b $H = 0{,}60 + 1{,}85 \sin 0{,}5t$

c Plot $Y1 = 0.6 + 1.85 \sin 0.5X$ en $Y2 = 2.10$ op $[0, 15]$
Calc-intersect geeft $X \approx 1.89$ en $X \approx 4.39$
Dus gedurende $4{,}39 - 1{,}89 = 2{,}50$ uur. Dat is 2 uur en 30 minuten.

34a

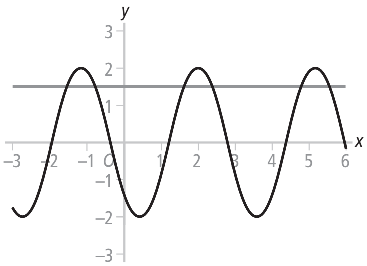

calc-intersect en aflezen geeft dat de oplossing bestaat uit de intervallen:
$\langle -1{,}50\ ;\ -0{,}78\rangle$ en $\langle 1{,}64;\ \ 2{,}36\rangle$ en $\langle 4{,}78;\ 5{,}50\rangle$

b

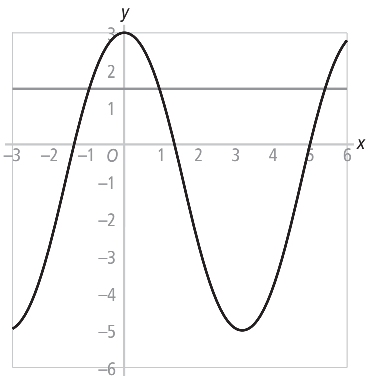

calc-intersect en aflezen geeft dat de oplossing bestaat uit de intervallen:
$[-\pi;\ -0{,}90\rangle$ en $\langle 0{,}90;\ 5{,}39\rangle$

c

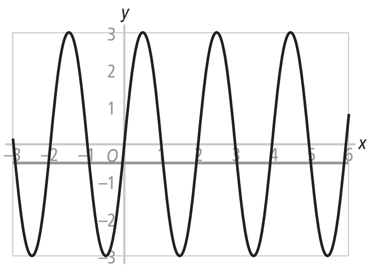

calc-intersect en aflezen geeft dat de oplossing bestaat uit de intervallen:
$[-\pi;\ -2{,}89\rangle$ en $\langle -2{,}11;\ \ -0{,}89\rangle$ en $\langle -0{,}11;\ \ 1{,}11\rangle$ en $\langle 1{,}89;\ 3{,}11\rangle$ en
$\langle 3{,}89;\ 5{,}11\rangle$ en $\langle 5{,}89;\ 2\ \ ]$

d

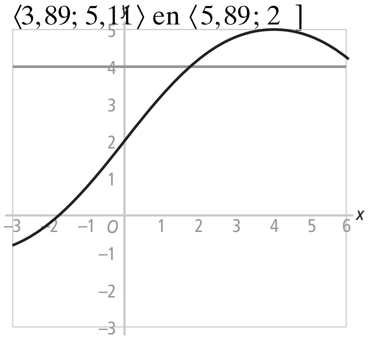

calc-intersect en aflezen geeft dat de oplossing bestaat uit de intervallen:
$[-\pi;\ \ 1{,}82\rangle$ en $\langle 6{,}03;\ 2\pi]$

35a

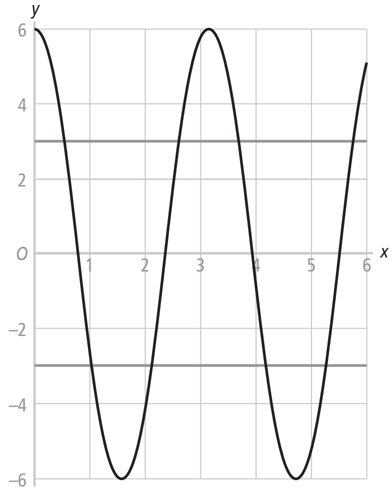

$\cos\frac{1}{3}\pi = \frac{1}{2}$ is $x = \frac{1}{6}\pi$ een oplossing van $6\cos 2x = 3$
Met periode π en symmetrie vind je de snijpunten met $y = 3$:
$(\frac{1}{6}\pi, 3)$; $(\frac{5}{6}\pi, 3)$; $(1\frac{1}{6}\pi, 3)$; $(1\frac{5}{6}\pi, 3)$
Omdat $\cos\frac{2}{3}\pi = -\frac{1}{2}$ is $x = \frac{1}{3}\pi$ een oplossing van $6\cos 2x = -3$
Met periode π en symmetrie vind je de snijpunten met $y = -3$:
$(\frac{1}{3}\pi, -3)$; $(\frac{2}{3}\pi, -3)$; $(1\frac{1}{3}\pi, -3)$; $(1\frac{2}{3}\pi, -3)$

36a $\dfrac{2}{1,25} \approx 5$ seconden

b $1,2 - 0,7 = 0,5$ liter

c

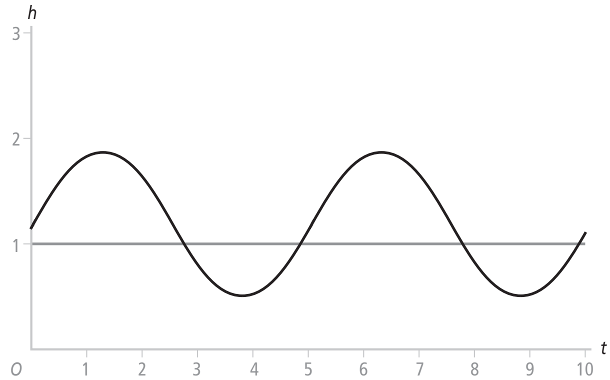

Snijpunten bij $X = 2,745$ en $X = 4,795$
Dus $Y1 < Y2$ gedurende $4,795 - 2,745 = 2,05$ sec.

d De maximale inhoud is 2,4 liter geworden en de minimale inhoud zal nog steeds 0,5 liter zijn.
Dus is de evenwichtsstand $y = 1,45$ en is het functievoorschrift voor het volume van de vorm $H = 1,45 + 0,95\sin bt$
Omdat de frequentie 1,5 keer zo groot is geworden geldt $b = 1,25 \cdot 1,5 = 1,875$ en
$H = 1,45 + 0,95\sin 1,875t$

7.6 Gemengde opdrachten

bladzijde 204

37

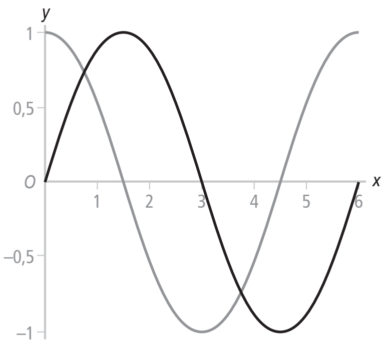

Snijpunten bij $x = \frac{1}{4}\pi$ en $x = \frac{3}{4}\pi$ dus is $A = [\frac{1}{4}\pi, \frac{3}{4}\pi]$ met lengte
Voor B blijven er twee intervallen over met totale lengte .
Dus zijn A en B even lang.

38a $\sin x \cdot \cos x = 0$
$\sin x = 0$ of $\cos x = 0$
$x = 0 + k \cdot \pi$ of $x = \frac{1}{2}\pi + k \cdot \pi$ (k geheel)

b $(\sin x)^2 = 1$
$\sin x = 1$ of $\sin x = -1$
$x = \frac{1}{2}\pi + k \cdot \pi$ (k geheel)

39a Periode: $6 \times 0,5 = 3\,\text{ms}$
Frequentie: $\dfrac{1}{0,003} \approx 333$ trillingen per seconde (= Hz)
Amplitude: $4 \times 1\frac{1}{2} = 6\,\text{V}$

b $10 \cdot 0,2 = 2$ ms dat is $\frac{2}{3}$ periode

c 0,3 ms

d,e

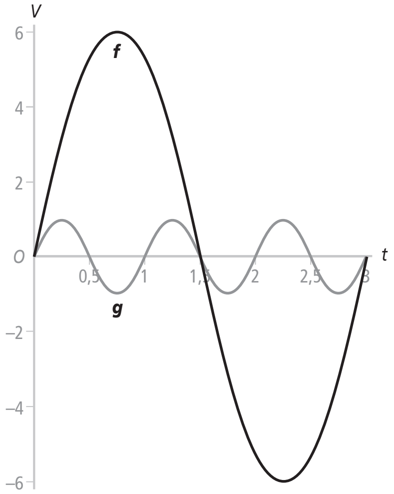

40a De periode is $\frac{2\pi}{200\pi}=0,01$ seconde en dan is de frequentie $\frac{1}{0,01}=100$ Hz

b

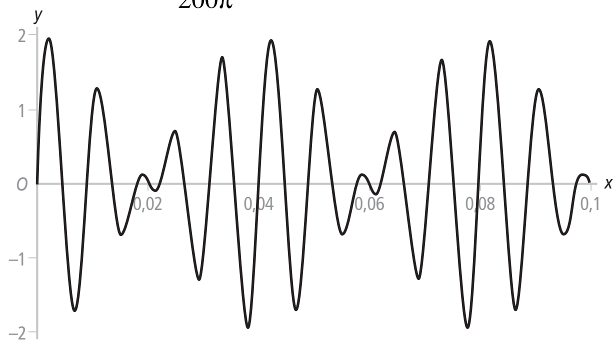

Maximale waarde 1,97.

c,d Periode g: $\frac{2\pi}{250\pi}=0,008$ seconde

Periode f: 0,01 seconde

Het kleinste gemeenschappelijke veelvoud (KGV) hiervan is 0,04 seconde, de periode van h.

e Periode $y=\sin 120\ t$ is $\frac{2\pi}{120\pi}=\frac{1}{60}$ en de periode van $y=\sin 150\ t$ is $\frac{2\pi}{150\pi}=\frac{1}{75}$

Het KGV van beide is $\frac{4}{60}=\frac{5}{75}=\frac{1}{15}$ seconde.

bladzijde 205

41a $t=44$; $t=88$; $t=132$ (halve, hele en anderhalve periode)

b Negatief op vier halve perioden. Dus op $4\times 44=176$ dagen, dan staat Mercurius links van de zon.

c $V(t)=0,72\sin\frac{2\pi}{225}t$

d

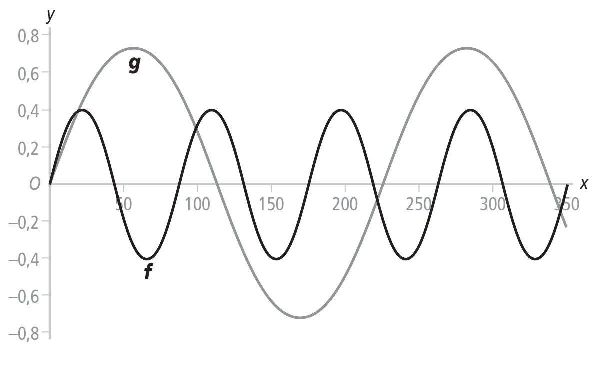

Calc-intersect geeft: $t\approx 20$; $t\approx 99$; $t\approx 222$; $t\approx 346$

e Dan moeten beide functies positief of beide moeten negatief zijn. Bepaal daartoe eerst de nulpunten van M en V en lees de oplossing af.

$[0,44]$; $[88, 112\frac{1}{2}]$; $[132, 176]$; $[220, 225]$; $[264, 308]$; $[337\frac{1}{2}, 352]$

Totaal gaat het om $44+24\frac{1}{2}+44+5+44+14\frac{1}{2}=176$ dagen.

f $M(0)=0,39$ Mercurius is dan zover mogelijk rechts van de zon.

ICT - Verschuiven en vervormen

bladzijde 206

I-1a $d = 0$

b $y = -2 + \sin x$

I-2a De amplitude

b Spiegeling in de x-as.

I-3a $y = 5 + 6\sin x$

b Amplitude 2 en evenwichtsstand $y = -2$

bladzijde 207

I-4a Horizontale verschuiving

b $c < 0$: naar links over afstand c

$c > 0$: naar rechts over afstand c

c $(c, 0)$

d $c = \frac{1}{2}\pi \pm$ veelvoud van 2π

e $c = \pi \pm$ veelvoud van 2π

I-5a Tweekeer ; drie keer ; $\frac{1}{4}$ keer

b $0 < b < 1$: periode wordt groter, de grafiek wordt horizontaal uitgerekt

$b > 1$: de periode wordt kleiner, de grafiek wordt horizontaal samengedrukt

c periode $= \dfrac{2\pi}{b}$

I-6a

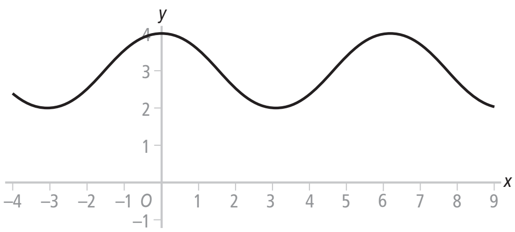

b

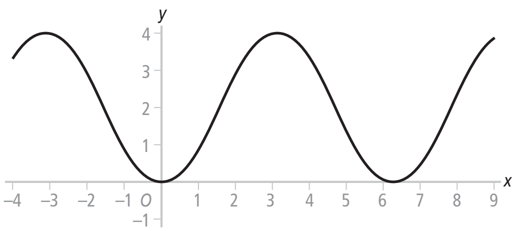

c

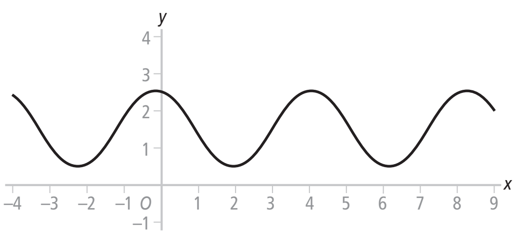

d

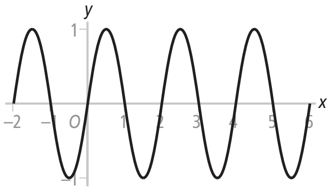

I-7 1: $y = -2\sin x$
2: $y = 2\cos x + 2$
3: $y = -3\cos 4x$
4: $y = \cos x + 3$
5: $y = 2\sin\quad x$
6: $y = -2\sin 4x + 1$
7: $y = -3\sin 2(x-3)$
8: $y = 2\cos 3(x+1) + 3$
9: $y = -2\cos 5x$
10: $y = 3\sin 4x + 6$

Test jezelf

bladzijde 210

T-1

graden	180	30	150	210	45	135	252	270	3,14
radialen	π	$\frac{1}{6}\pi$	$\frac{5}{6}\pi$	$1\frac{1}{6}\pi$	$\frac{1}{4}\pi$	$\frac{3}{4}\pi$	$1{,}4\pi$	$1\frac{1}{2}\pi$	0,01744

T-2a $x = 5$; $x = 11$; $x = 17$; $x = -1$; $x = -7$; $x = -13$

b 6

c 6

T-3a

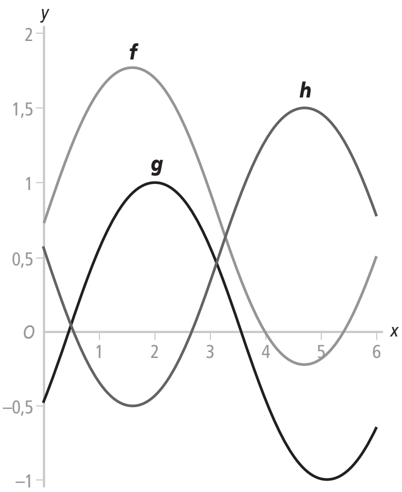

b Plot $Y1 = 0.8 + \sin X$ en $Y2 = 0.5 - \sin X$ op $[0, 2\pi]$
Calc-intersect geeft $X \approx 3,29$ en $X \approx 6,13$

c Plot $Y1 = \cos(X-2)$ en $Y2 = 0.6$ op $[0, 2\pi]$
Calc-intersect en aflezen geeft: $[0;\, 1{,}073]$ en $[2{,}927;\, 2\pi]$

T-4a

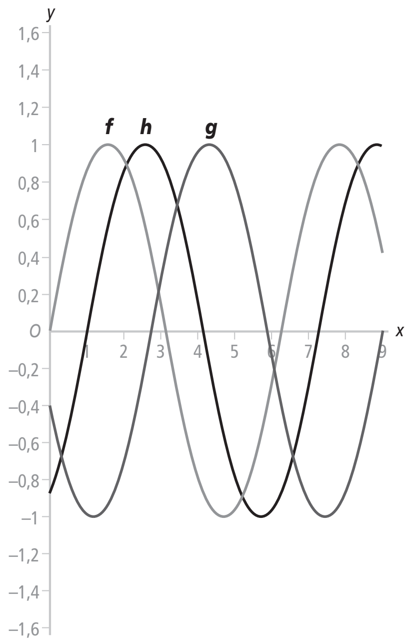

b $y = 0$
c $2 + \frac{1}{2}\pi$ naar links of $1\frac{1}{2}\pi - 2$ naar rechts
d 1 naar links, spiegelen in x-as en tenslotte 2 omhoog
e In horizontale richting samendrukken met factor 4, 2 naar links, vermenigvuldig vanuit x-as met 2 en tenslotte 3 omlaag.

T-5a

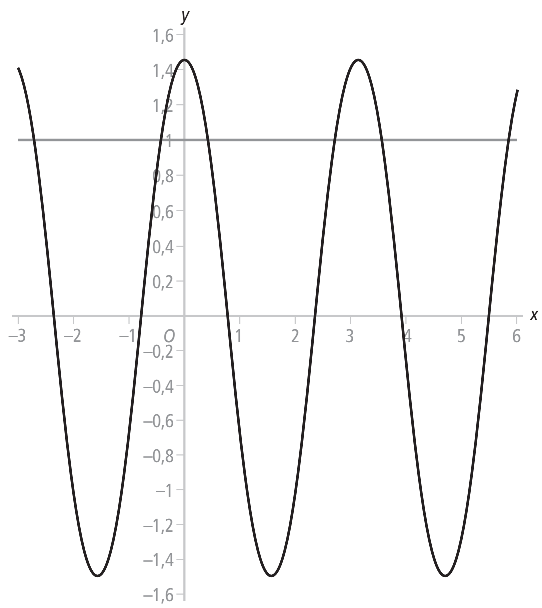

Calc-intersect: $x \approx -2{,}72;\, x \approx -0{,}42;\, x \approx 0{,}42;\, x \approx 2{,}72;\, x \approx 3{,}56;\, x \approx 5{,}86$

b

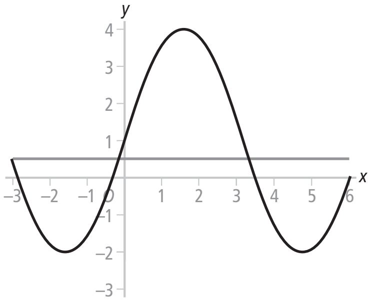

Calc-intersect: $x \approx -2{,}44$; $x \approx -0{,}17$; $x \approx 3{,}31$; $x \approx 6{,}12$

c

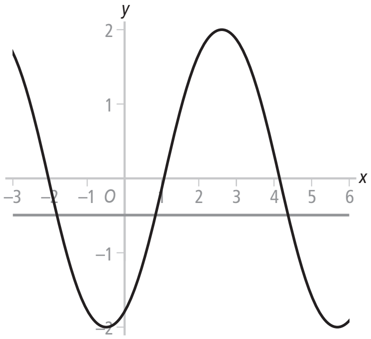

Calc-intersect en aflezen: $\langle -1{,}57\,;\,0{,}52\rangle$ en $\langle 4{,}71\,;\,2\pi]$

d

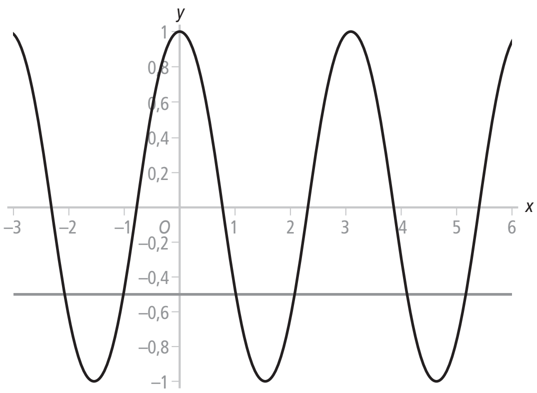

Calc-intersect en aflezen: $[-\pi;\,-2{,}09\rangle$; $\langle -1{,}05\,;\,1{,}05\rangle$; $\langle 2{,}09;\,4{,}19\rangle$; $\langle 5{,}24\,;\,2\pi]$

e

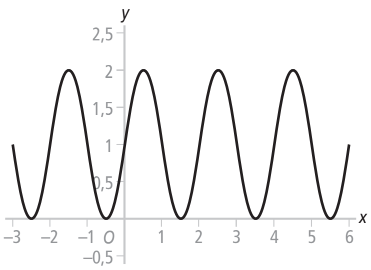

Calc-intersect en aflezen:
$[-\pi;\,-2{,}67\rangle$; $\langle -2{,}67;\,-0{,}57\rangle$; $\langle -0{,}57;\,1{,}52\rangle$; $\langle 1{,}52;\,3{,}62\rangle$; $\langle 3{,}62;\,5{,}71\rangle$; $\langle 5{,}71;\,2\pi]$

f

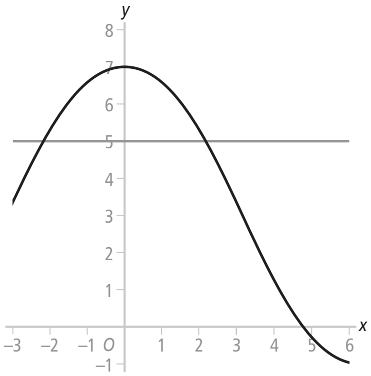

Calc-intersect en aflezen $\langle -2{,}09;\ 2{,}09\rangle$

bladzijde 211

T-6a f heeft amplitude 1 en periode $\frac{4}{5}\pi$
g heeft amplitude $2\frac{1}{2}$ en periode 2π
h heeft amplitude 1 en periode 4π

b $f(x) = \sin 2\frac{1}{2}x$
$g(x) = -2\sin x$
$h(x) = \cos\frac{1}{2}x$

T-7a $a\sin(\frac{2}{3}\pi) = 1 \ \Rightarrow\ a = \dfrac{1}{\sin\frac{2}{3}\pi} \approx 1{,}1547$

b $\dfrac{2\pi}{b} = \frac{2}{3}\pi \ \Rightarrow\ b = 3$

c Bijvoorbeeld $h(x) = 2\frac{1}{2}\sin 2x + 1$

T-8a

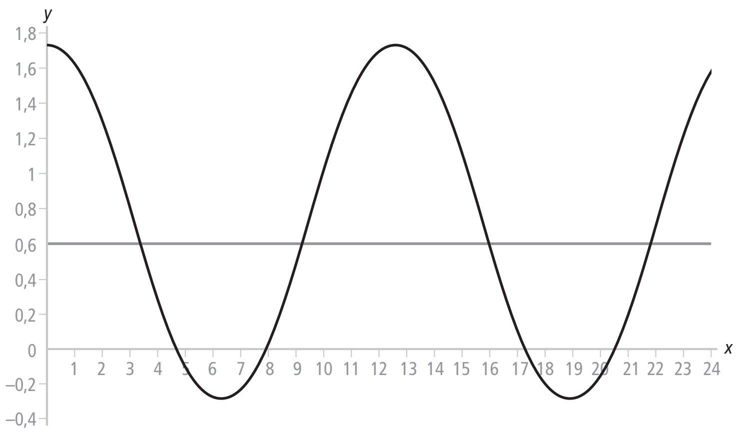

Maximale waterhoogte is $0{,}7 + 1{,}0 = 1{,}7$ meter

b Snijpunten bij $X \approx 3{,}34$ en $X \approx 9{,}22$, dus om 3.20 uur en 9.13 uur.
Dus geen probleem van ca. 3.20 uur tot 9.13 uur.
Bij vertrek om 4.00 uur en duur 5 uur mag er slechts 13 minuten vertraging zijn.

,

c Los op: $0,7+\cos 0,5t=0$
Met plotten vind je de nulpunten $t \approx 4,69$ (ca. 4.41 uur) en $t \approx 7,87$ (ca. 7.52 uur)
Hiertussen valt de plaat gedurende 3 uur en 11 minuten voor de eerste keer droog.
De tweede keer is van 17.16 uur tot 20.26 uur.

d

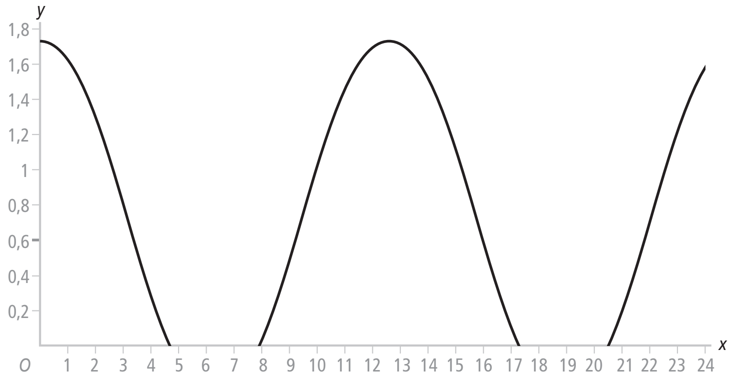

T-9 Plot voor verschillende waarden van b de grafieken en tel op $[0,\ 2\pi]$ de aantallen assen en nulpunten.

b	aantal assen	aantal nulpunten
1	2	3
2	4	5
3	6	7
.....	.....	.....
b	2b	2b+1